

koncept festivala

15. - 23. 11. 2019

kurator
pETER Purg

Preverjena Resničnost

Delo na vmesniku se nadaljuje

(angl. Checked Reality. Work at the Interface Continues)

Festivalski koncept v letu 2019 vabi umetnostne praktike ter njihove producente, da preverijo aktualno dostopno resničnost in negujejo dvom o dogajanju na vmesniku. Prav tam se namreč odvijajo nemara še zadnje prerazporeditve moči pred kapitulacijo človeka pod vsemogočnim strojem, ki krmili čustva, preureja misli in laže čutom - v čigavem že interesu?

Po drugi strani Pixxelpoint tokrat "pointira" svojo svetlobno piko v vprašanje, ali je potrjena resničnost - tista torej, ki jo lahko mirno obkljukamo kot veljavno - sploh še mogoča. So vseprisotne tehnologije končno utrjene, utemeljene in sprejete na vseh področjih tako intimnega kot družbenega življenja, politike, ekonomije in kulture? Hegemon pametni telefon in mojstrski umi njegove programske arhitekture ter podatkovnih algoritmov in tokov so že prevladali v široki potrošniški kulturi. A kako znanost, umetnost in izobraževanje še lahko (so/raz)oblikujejo to resničnost ali kakšen vmesnik potrebujejo za pristen stik z njo - če kot taka sploh še obstaja? S temi vprašanji Pixxelpoint letos naslavlja tudi teoretike, odpira se vsem ljubiteljem medijskega in/ali umetniškega, pa tudi naključnim mimoidočim.

Pregled aktualnih praks in diskurzov pokaže, da so prav umetniki tisti, ki jim lahko prvim (ali pa zadnjim) zaupamo široko razumevanje minulega in sledimo njihovem pogledu v prihodnost. Programi in stroji opremljajo naš delovni, zabavni in intimni vsakdan, na (in o) njih se učimo, posvečamo jim institucije, gradimo korporacije ter okoli njih organiziramo vzvode moči. Ali sodobne stroje in programe njihovega delovanja zares tudi razumemo, onstran spoliranega vmesnika in standardnih navodil za (komu že dobičkonosno) uporabo? Znamo uporabiti orodja za njihovo kritično analizo?

Zares lahko resničnost preverimo nemara le še skozi neposredno nagovarjanje prisotnega telesa, skozi Massumijevsko izkušnjo, ki jo pripeljemo nazaj v polje *Politike Afekta*. Kakor da je vzpostavljen nov kanon, aparat pa ga le še potrjuje. Edino umetnost kot taka pa naj gleda preko in naprej od te neznosne lahкости mikroprocesorskega bitja. In sicer tako, da se ozre desetletje ali pa dve nazaj, kakor bo ob svojem dvajsetem jubileju

mestoma storil tudi Pixxelpoint. Estetizirano zabavo bo ob kritičnem samospoznanju še naprej iskal v umetniškem delu, pri čemer se namesto resigniranega (Hessejevskega) smeha ob koncu vseh resničnosti lahko nemara zanesemo tudi na Sloterdijkovo vodilo (*Kritike ciničnega uma*): Karkoli ne prenese satire, je pač lažno!

Mislimo tisto človekovo ponavljajočo se napako, da v stroje (pre)pogosto projicira svoje želje, ne da bi jih ti bili zmožni (ali voljni) uresničiti. Tehnooptimizem se vrača kot razbita ogledalna slika bizarnega mozaika naših slabosti, norosti in nesmislov. Pri tem so za premraženega duha božajoče tehnološke metafore povsem nepotrebne ali celo nevarno zavajajoče. Podatkovna oblika je zgolj sistem medsebojno učinkovito - in z namenom, vsaj poslovnim, če ne tudi političnim - povezanih podatkovnih zbirk, strojev, strežnikov, pomnilnikov in krmilnikov. Informacija se ob koncu dobe monetiziranega znanja spreminja v orožje množičnega u-resničevanja. Temelji le še na hiperrazširjenosti računalništva in mobilne telefonije, ki prinašata ne zgolj psihološko, ampak tudi fizično nasilje. Človeško, če ne celo človekoljubno razmišljanje naj se zato upre komputacijskemu mišljenju onstran pasti *Novega srednjeveškega mračnjaštva* (Jamesa Bridla), ki ne prinaša nič dobrega: podobno kot nafta v prejšnjem stoletju bodo v enaindvajsetem podatki in lastništvo nad njimi (oziroma njihovimi tokovi) določali našo družbeno ekologijo. So namreč neizprosno nagnjeni k ohranjanju starih kolonialističnih ter kapitalističnih hegemonij.

Namesto potrjevanja samozadovoljne salonske kritičnosti novomedijskega diskurza ali pa resignirane rabe (vsakokrat) novega medijskega igrala tako Pixxelpoint 2019 priseže na uporabnika kot odgovornega za interakcijo na vmesniku, medtem ko slednji (znova) postaja vse bolj izmuzljiv, abstrakten ali celo (trženjsko) mistificiran. Mehanizmi in algoritmi, ki nam strežejo informacije in dražljaje, namesto nas izbirajo ali olepšujejo (samo)podobe. In ko človek spet ugleda sebe(k) brez digitalnega vmesnika onstran nevidnih in vseprisotnih tehnologij (*Na novo izumljene narave* Donne Harraway), mu le malo pomagajo vsa neresnična umetna inteligenca, nedelujoč internet stvari, nedoumljive kriptovalute in novičarske laži.

Dvajseta festivalska edicija zato tudi skozi reafirmacijo performativnega poziva k (re)akciji v javnem prostoru. Skozi sveže osredinjenje tako na pisano kot govorjeno besedo obuja vero v razumevanje tehnologije. Odpira ne le možnost, ampak poziva k dolžnosti kritičnega mišljenja onkraj solucionističnih blodenj o tem, da nam bodo nove tehnologije za zmeraj olajšale delo in ozaljšale telo. Nad umetno inteligenco tako Pixxelpoint tokrat postavlja *umetno umetnost* kot sofisticirano obliko (ne matematične, pač pa) estetske in etične minimizacije, morda celo stiskanja (kompresije) med najprej umetničinim vnosom (input) in nazadnje uporabnikovim rezultatom (output). Ali pa vendarle obrnjeno?

Če je koncept festivala v 2018 postavil v ospredje "inteligentnega opazovalca", ki je vključeval tako avtorje kot obiskovalce, bo Pixxelpoint v 2019 vprašujoč pogled usmeril k odgovornemu udeležencu. Ta naj prevzame odgovornost ne le za stik z avtorjem skozi delo, ampak tudi skozi dogodek in situ. Ob bežnem vzvratnem pogledu na dve desetletji tega raznoterega letnega dogodka se bo festival tokrat usmeril v več aktualnih novomedijskih (umetnostnih) praks in zavzel distanco (do) njihovega zgodovinjstva v širšem družbenem kontekstu. Odgovornost bo potrebno prevzeti tudi za interakcijo na vmesniku - medtem ko ta (znova) postaja vse bolj izmuzljiv, abstrakten in mistificiran. Umetnik, teoretik, producent in konzument naj se ne le slavnostno, tudi karnevalsko snidejo v času - prostoru Pixxelpoint! Če parafraziramo lanski kuratorski koncept, bi bilo osrednje vprašanje z vidika te kontinuitete mogoče opredeliti v dveh stopnjah: *Ali lahko*

z našim delovanjem, ali pa vsaj z aktivnim razmišljanjem, dejansko vplivamo na okolico, na predmete, in spreminjamo njihov pomen? In ali naj to počnemo v soodvisnosti od drugega, od sočloveka - dokler je ta sploh še resničen? Odgovornega opazovalca bo 20. edicija festivala izzvala s povabilom k aktivnemu sodelovanju na (četudi kdaj osmešenem, a s tem tudi) osmišljenem vmesniku znotraj umetniškega dela ali procesa. Če ne nujnost, pa vsaj možnost poglobljene refleksije dogajanja na vmesniku naj odsevata tako v širini izbora umetniških del in procesov kot tudi skozi njihovo umestitev v dogajanje skozi vse festivalske dni, in noči.

Pixxelpoint tako še naprej problematizira široko polje raziskovanja sodobne intermedijske ustvarjalne produkcije, ki se dotika interdisciplinarnih povezav umetnikov s ključnimi presečnimi področji znanosti in tehnologije, raziskovanja umetne inteligence in robotike ter algoritmov in naprednih programskih okolij. Obravnava predvsem njihove vplive na človekovo telo in sodobno družbo. Kako se je v teh (dveh) desetletjih spremenila vloga (odgovornega, kritičnega) uporabnika medijskih tehnologij in mediatiziranih vsebin? Je resničnost še sploh dostopna, kaj šele preverljiva? Ali pa je razvoj kibernetičnih aplikacij v robotiki in avtomatiziranih sistemih toliko napredoval, da lahko danes govorimo le še (ali pa že) o pasivnem, zgolj umetno inteligentnem opazovalcu?

Festival bo še naprej iskal sinergije, a tudi kontraste medijsko-umetniških scen in imen širše regije. Ozrl se bo na nekatere najsodobnejše ustvarjalne prakse v svetu in iskal njihovo refleksijo tudi v trikotniku med umetnostjo, znanostjo in tehnologijo: partnerski projekt MAST prav tu razvija nove metodologije za inoviranje med človekom in strojem. Pri tem predpostavlja, da se zares inovativne rešitve za boljšo ekološko in socialno prihodnost skrivajo prav v pristopih, ki temeljijo na umetniškem mišljenju - in delu.

Poleg osrednje galerijske razstave večmedijskih instalacij ter video in likovnih del letošnji Pixxelpoint prinaša tudi performanse in druge intervencije na specifičnih lokacijah, od ulice do igralnice. Umetniška praksa tako ne bo zgolj postavljena ob družbeno resničnost mestnega okolja, temveč bo tudi umeščena v medijsko-umetnostni kritični diskurz, in sicer skozi javne diskusije in mednarodni simpozij MAST. Ob krajšem tematskem filmskem programu festival nenazadnje obuja tudi duha Pixxelmusic, ki bo na vsakega od osmih večerov ponudil poseben glasbeni dogodek, od elektronskih raziskav med zvokom in sliko vse do konceptualnih rejvov, manjkal ne bo niti etno-jazz v družbi z domačo hrano in odličnim vinom!

www.pixxelpoint.org

www.kulturnidom-ng.si
(producent)

[//au.ung.si/peterpurg](http://au.ung.si/peterpurg)
(kurator)